Nádcha detí

Zverejnené: 9. novembra 2021 | Autor: Ing. Mária Lamparská

To, že má dieťa nádchu zistí mamička tak, že pri kojení alebo pití mlieka z fľašky sa dieťatko často odťahuje, teda nie je schopné dýchať pri saní. Ak dieťatko papá bez problémov a mamička počuje chrčanie, častokrát vystačí na liečbu morská voda s izotonickou koncentráciou.

Odporúča sa používať odsávačku do nosa iba pri nádche, po aplikácií dekongestív. Na bežnú hygienu sa neodporúča používanie odsávačky, pretože sa naopak zvyšuje produkcia hlienov v nosovej sliznici ako následok ochrannej funkcie sliznice.

U dojčiat býva mamičkami často mylný dojem nádchy keď počujú, že dieťatku v nošteku “chrčí”. Vo veľa prípadoch však nejde o nádchu ale napríklad o zaschnuté mlieko, ktoré pri refluxe zostalo v nosnej dutine.

Liečba nádchy

Symptomatická liečba nádchy spočíva v aplikácií nosných kvapiek/sprejov. Preferuje sa používanie roztokov s

hypertonickou koncentráciou morskej vody. Morská voda osmoticky znižuje opuch sliznice, a tým uľahčuje dýchanie. Taktiež sliznicu čistí, regeneruje a hydratuje. Tieto roztoky je možné používať bez časového obmedzenia. Ak táto liečba nepomáha, aplikujú sa lokálne dekongestíva s obsahom sympatomimetík (nafazolin, oxymetazolin, xylometazolin, tramazolín, fenylefrín). Mechanizmus účinku spočíva v ich schopnosti znížiť prekrvenie nosovej sliznice, a tým sa znižuje jej opuch. U detí do 1 roka je možné používať takéto kvapky 3 dni, ak lekár nerozhodne inak. Pre deti od 1 roka je povolené použitie týchto lokálnych dekongestív po dobu 7 dní bez vedomia lekára.

U väčších detí sa podávajú aj perorálne dekongestíva, mukolytiká, odporúčajú sa inhalácie, nahrievanie, vitamíny na podporu imunity (vitamín C, D, zinok), zvlhčovanie vzduchu, zvýšený pitný režim, kľudový režim a zdvihnutie matraca do polohy 30° u dojčiat, aby sa zabránilo zatekaniu hlienov z horných dýchacích ciest do dolných dýchacích ciest.

Použitie odsávačky do nosa

Katéter odsávačky zaveďte hlboko do nosnej dutiny po dolnej stene oblúkovito smerom nadol. Keď je katéter správne zavedený začnite odsávať/ zapnite vysávač s výkonom nastaveným na najmenšiu silu. Následne pomaly vyťahujte katéter, aby sa odsali hlieny aj v prednej časti nosovej dutiny.

Správne fúkanie nosa

Najprv si dieťa vysmrká jednu časť nosovej dutiny a súčasne si prstom pritlačí druhú nosnú dierku. Takto pokračuje aj so smrkaním druhej nosnej dierky.

Správna aplikácia nosných kvapiek

Aplikácia prebieha ležmo hlboko na strop nosovej dutiny. V tejto polohe je potrebné vyčkať aspoň minútu a následne opäť odsávať, alebo vysmrkať hlieny. Je možné u dojčiat aplikovať kvapky aj za pomoci vatovej tyčinky, ktorou nosovú sliznicu rodič vytrie.

Treba sa vyhnúť aplikácii kvapiek na dno sliznice, čím kvapky stekajú do hrdla a nenastáva zníženie opuchu sliznice.

Správna aplikácia sprejov

Spreje aplikujte v prednej časti nosovej dutiny bez záklonu hlavy. Inak sa roztok odrazí od steny nosa a vytečie von.

Kašeľ u detí

Kašeľ je obranný reflexný mechanizmus prítomný väčšinou pri ochorení dýchacích ciest. Následne dochádza k vypudeniu zvyšného množstva hlienu, alebo patologicky zmeneného hlienu z dýchacích ciest.

Po vírusovej infekcii dochádza často k bakteriálnej superinfekcii a suchý kašeľ sa zväčša po 2 až 3 dňoch mení na vlhký kašeľ. Neodporúča sa kombinovať antitusiká s mukolytikami zároveň z dôvodu opačného účinku. Ani ak má pacient hlieny a snažíte sa na noc kašeľ utíšiť. Deti častokrát hlieny prehĺtajú a následne zvracajú, čím sa zvyšuje riziko dehydratácie. Preto je nutné hlieny odsávať a zvýšiť príjem tekutín. Zvýšené množstvo tekutín sa tiež podieľa na mukolýze.

Suchý neproduktívny kašeľ

Tento kašeľ je u dojčiat obzvlášť nebezpečný. Trvá približne 2 až 3 dni. Vzniká dráždením tusigénnych zón. Na liečbu sa používajú centrálne (kodeín, dextrometorfan) alebo periférne antitusiká. Centrálne antitusiká s výnimkou butamirátu sa však na liečbu kašľa u detí neodporúčajú z dôvodu vážnych nežiaducich účinkov ako je útlm dýchacieho centra, ospalosť alebo závislosť. Nie sú taktiež vhodné ani pre staršie deti (od 12 rokov), ktoré trpia astmou.

Butamirát ako centrálne antitusikum a levodropropizín, dropropizín ako periférne antitusiká sú liečivá vhodné na liečbu suchého kašľa u detí od dojčenského veku. Butamirát je vhodný pre deti od 2 mesiacov, dropropizín od 6. mesiacov a levodropropizín od 2. roku života dieťaťa. Butamirát nie je návykový ani neutlmuje dýchacie centrum. Jeho aplikácia sa odporúča pred jedlom. Aplikáciu tohto liečiva by mal u detí do 2 rokov schváliť pediater.

Produktívny kašeľ

Na liečbu produktívneho kašľa sa používajú mukolytické liečivá (ambroxol, brómhexín, acetylcysteín, erdostein, karbocysteín) a expektoranciá (guaifenezín). Tieto látky riedia hlien a uľahčujú jeho expektoráciu z dýchacích ciest. Expektoranciá sa však u detí do 2 rokov neodporúčajú, pretože môžu vyvolať hypersekréciu hlienu nadmernou stimuláciou pohárikovitých buniek. Acetylcysteín sa pri prípadnej kombinovanej liečbe s antibiotikami odporúča podať dieťaťu s 2-hodinovým odstupom od antibiotík. Ambroxol a brómhexín sa podľa EMA má podávať deťom do 2 rokov len v krajných prípadoch z dôvodu prevahy nežiaducich účinkov. Brómhexín sa podáva po jedle s dostatočným množstvom vody.

Prírodné produkty na liečbu kašľa

Prírodné produkty majú imunomodulačné, antibakteriálne a antiseptické účinky. Medzi najpoužívanejšie patrí Tymián obyčajný, Materina dúška, Lipa veľkolistá, Skorocel kopijovitý, Echinacea purpurová, Brečtan popínavý alebo Ibiš lekársky.

Ing. Mária Lamparská